

Sygn. akt III AUa 906/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Małgorzata Pasek
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2013 r. w Lublinie

sprawy Poczty Polskiej Spółki Akcyjnej w W.

z udziałem następców prawnych zainteresowanej E. N.: L. N., M. S. (1) i M. S. (2)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji Poczty Polskiej Spółki Akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 27 maja 2013 r. sygn. akt VI U 1035/12

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala, że Poczta Polska Spółka Akcyjna w W. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń w okresie od 1 maja 2009 roku do 31 maja 2012 roku wraz z odsetkami;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz Poczty Polskiej Spółki Akcyjnej w W. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 1035/12

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 18 czerwca 2012 roku zobowiązał Poczta Polska S.A. w R. jako pracodawcę do zwrotu nienależnie wypłaconych E. N. świadczeń – renty z tytułu niezdolności do pracy na kwotę 806,46 złotych wraz z odsetkami w wysokości 161,39 złotych. Organ rentowy stwierdził, że w chwili

odejścia z pracy E. N. w dniu 15.11.1988 r., pracodawca Poczta Polska S.A. wystawiając świadectwo pracy nie zamieścił informacji o przebywaniu pracownika w okresie od 8.10.1976 r. do 7.10.1979 r. na urlopie bezpłatnym, w związku z powyższym w decyzji organu rentowego przyznającej rentę E. N., cały okres jej zatrudnienia został uwzględniony jako składkowy, co wpłynęło na wysokość przyznanego świadczenia. W okresie późniejszym tj. w 1997 roku, pracodawca wystawiając E. N., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu także nie podał żadnych dodatkowych informacji, czy i w jakim okresie pracownik przebywał na urlopie bezpłatnym.

Od tej decyzji odwołanie do Sadu Okręgowego w Radomiu wniosła Poczta Polska S.A. w R., domagając się zmiany decyzji. W uzasadnieniu podniosła, że decyzja wydana została z naruszeniem prawa, w szczególności przepisu art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.), w związku z przepisami art. 97 Kodeksu Pracy w brzmieniu obowiązującym w dniu 10 grudnia 1988 roku oraz przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz.U. Nr 45, poz. 269), bowiem w dacie wydania świadectwa pracy E., obowiązujące wówczas przepisy nie nakładały na pracodawcę obowiązku podawania informacji na temat korzystania przez pracownika z urlopu bezpłatnego, w tym także urlopu bezpłatnego na wychowanie dzieci.

Postanowieniami z dnia 14 stycznia 2013 roku i 13 maja 2013 roku Sąd na mocy art. 477¹¹ § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych spadkobierców zmarłej w dniu 20.10.2012 r. E. N. – męża L. N. oraz M. S. (1) i M. S. (2).

Wyrokiem z dnia 27 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 13 czerwca 1997 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wpłynął wniosek E. N. o przyznanie renty inwalidzkiej wraz z załącznikami. Wnioskodawczyni dołączyła świadectwo pracy, z którego wynikało, iż w okresie od 28.09.1970 roku do 15.11.1988 roku zatrudniona była w Wojewódzkim Urzędzie Poczty w R. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku starszego asystenta. Dokument nie zawierał innych informacji dotyczących osoby pracownika w okresie jego zatrudnienia. W trakcie postępowania prowadzonego przez organ rentowy, pracodawca w dniu 4.06.1997 roku wystawił E. N. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, potwierdzając odprowadzanie w okresie zatrudnienia składek od wypłaconego wynagrodzenia. Nie podano natomiast żadnych dodatkowych informacji ujętych w § 5 przedmiotowego dokumentu.

W dniu 16 maja 2012 roku E. N. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury wraz z załącznikami. Do wniosku dołączyła m.in. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez pracodawcę Poczta Polska S.A. w R. z dnia 14.05.2012 r., z którego wynikało, iż w okresie od 1976 – 1979 nie było wypłacane pracownikowi wynagrodzenie ze stosunku pracy, jednakże żadne inne informacje dotyczące osoby pracownika we wskazanym przedziale czasowym nie zostały zawarte. W trakcie prowadzonego postępowania organ rentowy ustalił, iż w okresie od 08.10.1976 r. do 07.10.1979 r. E. N. korzystała z bezpłatnego urlopu z tytułu wychowywania dzieci. Pracodawca w piśmie z dnia 06.06.2012 r. potwierdził, iż poprzednio wystawionych przez zakład pracy dokumentach okres ten nie był uwzględniony.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy zobowiązał Poczta Polska S.A. w R. do zwrotu nienależnie wypłaconych E. N. świadczeń za okres od 1 maja 2009 roku do 31 maja 2012 roku w kwocie 806, 46 złotych oraz odsetek w kwocie 161,39 złotych, wskazując, że obciążenie obowiązkiem zwrotu należności uzasadnione jest faktem, braku wskazania w świadectwie pracy z dnia 10.12.1988 r. okresu przebywania pracownika na urlopie bezpłatnym udzielonym na wychowanie dzieci. Okres ten podano dopiero w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 maja 2012 r.

Sąd Okręgowy przyjął, że skoro Poczta Polska S.A. wystawiła E. N. świadectwo pracy, w którym nie zawarła okresu korzystania przez nią z urlopu bezpłatnego na wychowanie dzieci w okresie od 8.10.1976 r. do 7.10.1979 r. oraz podstawy prawnej jego udzielenia a ponadto w przypadku wystawienia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 4.06.1997 r., w toku postępowania o przyznanie prawa do renty, pracodawca winien był wskazać, że E. N. korzystała z urlopu bezpłatnego, to nie dopełniając obowiązku wystawienia rzetelnych dokumentów, pracodawca w ś wskazał nieprawdziwe informacje, co skutkowało ustaleniem zawyżonego stażu ubezpieczeniowego E. N. mającego

wpływ na wysokość przyznanego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Powołując się na treść przepisów art. 84 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) oraz art. 138 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, 1227 ze zm). Zgodnie z którymi za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia, Sąd Okręgowy orzekł, że osoba ta, zobowiązana jest do ich zwrotu wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

W ocenie Sądu Okręgowego faktem jest, wystawione przez Poczta Polską, E. N., świadectwo pracy z 10.12.1988 r. oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 4.06.1997 r. i bezspornym jest, że te dokumenty nie zawierały informacji o przebywaniu wnioskodawczyni na urlopie bezpłatnym, w następstwie czego organ rentowy ustalając wysokość podstawy wymiaru świadczenia cały okres zatrudnienia zaliczył jako składkowy. Jakkolwiek, Poczta Polska w następstwie skontrolowania zaświadczenia o wynagrodzeniu i zatrudnieniu z dnia 14.05.2012 r., w związku z wystąpieniem E. N. z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury, potwierdziła pismem z dnia 06.06.2012 r. fakt przebywania pracownika na urlopie bezpłatnym w spornym okresie, niemniej jednak organ rentowy do tego czasu dokonywał wypłaty świadczenia w zawyżonej wysokości. Uznał, że odpowiedzialność za zaistniałą sytuację ciąży bezpośrednio na płatniku składek tj. Poczcie Polskiej S.A., wobec czego zobowiązany jest on do zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia. Sąd Okręgowy powoła ponadto przepis art.97 kodeksu pracy zgodnie z którym pracodawca ma obowiązek po zakończeniu stosunku pracy, wydać pracownikowi świadectwo pracy. Treść świadectwa pracy określa § 2, w którym jednoznacznie stwierdzono, że pracodawca ma obowiązek zamieszczenia w świadectwie pracy informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, w szczególności zaś należy do nich m.in. okres korzystania z urlopu bezpłatnego oraz podstawy prawnej udzielenia tego urlopu. Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, zapis ten obowiązywał również w dacie wystawienia przez świadectwa pracy, zatem nie może się on powoływać na brak obowiązku zamieszczania informacji na temat korzystania przez pracownika z urlopu bezpłatnego. Wystawienie świadectwa pracy zawierającego prawidłowe informacje jest obowiązkiem pracodawcy.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca Poczta Polska SA w W. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie przepisu art.84 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z przepisami art.97 kodeksu pracy w brzmieniu obowiązującym w dniu 10 grudnia 1998 roku oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 roku w sprawie świadectw pracy i opinii obowiązującym w dniu 10 grudnia 1988 roku.

Wnosił o zmianę wyroku przez zmianę zaskarżonej decyzji w części zobowiązującej pracodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz zasądzenie na rzecz odwołującego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że zasadny jest zarzut naruszenia prawa materialnego – art.84 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych przez przyjęcie, że płatnik składek –Poczta Polska SA przekazała organowi rentowemu nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość świadczenia przyznanego E. N. przez wydanie świadectwa pracy bez podania danych odnoszących się do udzielonego pracownikowi urlopu bezpłatnego, a tym samym uznanie, że została spełniona dyspozycja art.84 ust.2 pkt.2 tej ustawy i świadczenia te są świadczeniami nienależnymi w rozumieniu ustawy.

Istotą sprawy było ustalenie, czy płatnik składek podał organowi rentowemu nieprawdziwe dane i czy ponosi z tego tytułu odpowiedzialność za przyznanie E. N. zawyżonego świadczenia. Stan faktyczny sprawy jest bezsporny. Pracownica E. N. była zatrudniona w Wojewódzkim Urzędzie Poczty w okresie od 28 września 1970 roku do 15

listopada 1988 roku i w dniu 10 grudnia 1988 roku zostało jej wydane świadectwo pracy potwierdzające fakt zatrudnienia. Obowiązujące wówczas przepis art.97 § 1 kodeksu pracy stanowił, że pracodawca w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku jest zobowiązany niezwłocznie wydać pracownikowi świadectwo pracy, w którym należy podać dane dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, wysokości i składników wynagrodzenia, uzyskanych w zakładzie kwalifikacji, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, oraz okoliczności, uzasadniających wliczenie okresów poprzedniego zatrudnienia do okresu, od którego zależy długość okresu wypowiedzenia (tekst pierwotny Dz.U. Nr 24, poz.141). Wydane na podstawie art. 98 § 7 pkt. 1 i 2 Kodeksu pracy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz.U. Nr 45, poz.269) nie zawierało żadnych szczególnych przepisów odnoszących się do innych elementów, jakie powinno zawierać świadectwo pracy. Wojewódzki Urząd Poczty wydał zatem świadectwo pracy odpowiadające normom. Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego nie można przyjąć, że w sprawie niniejszej podstawą odpowiedzialności pracodawcy za wydanie świadectwa pracy bez informacji o urlopach bezpłatnych pracownika stanowią przepisy art.97 kodeksu pracy Świadectwo pracy z dnia 10 grudnia 1988 roku nie zostało wydane dla celów rentowych a wyłącznie jako potwierdzenie okresu zatrudnienia i zawiera elementy nakazane przez Kodeks pracy i powołane powyżej przepisy wykonawcze. Nie można zatem przypisać pracodawcy winy w ustaleniu przez organ rentowy wyższego świadczenia aniżeli przysługiwało faktycznie E. N.. Przepisy odnoszące się do świadectw pracy zostały zmienione od dnia od 1 maja 1989 roku, kiedy to art. 97 § 2 Kodeksu pracy wprowadził obowiązek podawania w świadectwie pracy także innych informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, w tym także zgodnie z § 7 pkt.1 cytowanego powyżej rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie świadectw pracy i opinii dodanego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1989 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz.U. nr 49, poz.271) - okres korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawa prawna jego udzielenia.

E. N. złożył wniosek o rentę w dniu 13 czerwca 1997 roku dołączając dokumenty poświadczające jej okres zatrudnienia. Przed ustaleniem prawa organ rentowy powinien zwrócić się do pracodawcy o udzielenie informacji, jakich nie zawierało wydane w 1988 roku świadectwo pracy, a które były niezbędne do ustalenia wysokości świadczenia, przede wszystkim dotyczących urlopów bezpłatnych zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu wydania zgłoszenia wniosku o rentę. Pogląd Sądu Okręgowego, co do braków wystawionego w dniu 4 czerwca 1997 roku zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu jest błędny, ponieważ zaświadczenie to zgodnie z jego treścią potwierdzało wyłącznie zarobki uzyskane przez ubezpieczoną w latach 1980-1987, a więc nie obejmowało spornego okresu udzielonego urlopu bezpłatnego.

Sąd Apelacyjny uznaje słuszność zarzutów apelacji Poczty Polskiej SA dlatego też zaskarżony wyrok na podstawie art.386 § 1 KPC podlega zmianie w całości wraz z poprzedzającą go decyzją organu rentowego, bowiem powołane powyżej przepisy art.84 ust.6 w związku z art.84 ust.2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie znajdują w sprawie zastosowania.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisie art.98 KPC zgodnie z którym strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi koszty procesu, na które składają się koszt opłaty od apelacji i koszty wynagrodzenia adwokata. O wysokości tego wynagrodzenia Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisów przepisach § 12 ust.2 i § 13 ust.1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu(Dz. U. Nr 163, poz.1348).